

Tønsberg kulturskole

FAGPLAN FOR VALTHORN

Organisering av hornundervisningen:

Ukentlig undervisning 36 uker i året.

Hovedsakelig enetimer på 20 minutter, men elevene kan også undervises i små grupper.

Instrument

Korpselever låner instrument fra korpset, øvrige elever må ha eget horn.

Instrument, noter må være med til hver spilletime.

Målgruppe/alder/inndeling

I denne fagplanen er hornundervisningen delt inn i fire nivåer:

Nybegynnernivå, mellomnivå, viderekomne 1 og viderekomne 2

Instrumentets historie - i korte trekk

Valthorn er et instrument i messingfamilien, og det er et langt instrument!

Hvis vi retter ut instrumentet til et langt rør blir det ca 4 meter langt!

Det tyske navnet waldhorn betyr skogshorn.

Forløperen til dagens horn, er jakthornet, som ble brukt i Mellom-Europa på 1500-tallet.

Da var instrumentet bare et langt krummet rør som hornisten kunne tre over skulderen mens han satt på hesteryggen.

Etter hvert ble det vanlig å ha hånden inni schallstykket (klokkestykket på hornet), slik at man kunne bruke høyre hånd til å justere tonene.

På 1820-tallet fikk hornet ventiler, slik vi kjenner det i dag.

Fremdeles holder hornistene hånden inne i schallstykket. Det har innvirkning på klangen som vi spiller med, men vi bruker ikke lenger hånden til å justere tonene slik de gjorde tidligere.

Bruksområder

Valthornet har en helt sentral plass i symfoniorkesteret. Der blir hornet sett på som det "edleste" av messing-instrumentene.

Det har også en sentral plass i janitsjarkorps.

Utenom dette brukes valthornet både i ensembler med andre messinginstrumenter, med treblåsere og med strykere. Og så er det et aldeles nydelig soloinstrument!

Filmkomponister har gjerne ni eller flere valthorn i orkesteret sitt, de kan bare ikke få nok av den varme, fylldige klangen.

BEGYNNERNIVÅ VALTHORN

1) Teknikk

- Lære god munnstilling
- Lære hvordan tonen kan stige og synke.
- Lære å puste med munnen.
- Lære ansats.
- Lære å holde instrumentet på en hensiktsmessig måte.
- Lære enkelt vedlikehold av hornet og kunne tømme det for kondens.
- Lære å skille mellom høye og lave toner. Høre forskjell på de åpne naturtonene c1, f , a og c2.
- Lære å skille mellom sterke og svake toner.
- Spille enkle melodier på hornet med tonene c1 til c2.

Musikkorientering:

- Kunne kjenne igjen, og spille tonene i c-dur skalaen.
- Spille melodier med b, ess og fiss.
- Kjenne til noteverdiene helnote, halvnote, firedel og åttendel og tilsvarende pauser.

2) Gehør og improvisasjon

- Herme enkle forespilte rytmer på instrument og på munnstykket.
- Herme korte trinnvise melodibiter etc på munnstykket og hornet.
- Kunne spille enkle melodier utenat.
- Lage enkle munnstykkekomposisjoner med grafisk framstilling.
- Utforske og leke med lyder på instrumentet, og improvisere på åpent horn.

3) Samspill /konserter

- Kunne spille unisont sammen med andre både i rene horn-grupper og f.eks i skolekorpset.
- Spille enkle to-stemte melodier.
- Spille alene eller sammen med andre på konsert minst én gang pr. semester.

Forslag til lærebøker og undervisningsmateriell:

Midt i blinken 1

Spill 1

Jeg er musikk 1

Evt andre lærebøker, f.eks Very Easy Swing/Pop nr.1

MELLOMNIVÅ VALTHORN

1) Teknikk

- Holde instrumentet riktig.
- Fortsatt jobbing med pusteteknikk
- Lære om artikulasjon (sterke, svake, myke, harde, korte, lange og sammenbundne toner). Beherske legato, staccato og marcato.
- Beherske naturtoneøvelser som opererer innenfor et omfang av 2 oktaver.
- Spille melodier med dynamisk variasjon (sterkt og svakt).
- Spille melodier med omfang over 1 oktav med variert rytmisk notebilde.

Musikkorientering:

- Lære videre om noteverdier og pauser.
- Vite hva #, b og oppløsningstegn betyr.
- Spille noen skalaer og treklanger, f.eks C-dur, F-dur og Bb-dur.
- Kunne noen ulike taktarter, feks 2/4, 3/4 og 4/4
- Kunne notenavnene fra lille f til f2

2) Gehør og improvisasjon

- Herme forespilte rytmer og melodier med få sprang.
- Spille naturtoneøvelser på gehør.
- Øve på å høre forskjellen mellom dur og moll.
- Lytte og gjenkjenne ulike uttrykk/musikkstiler (hvordan spiller man en rockelåt og hvordan spiller man en vuggesang).
- Spille enkle melodier uten noter.
- Komponere naturtoneøvelser.
- Spille og skrive enkle melodier på noter.

3) Samspill /konserter

- Spille egen duett-trio- og kvartettstemme
- Delta i større ensembler, både i rene horngrupper og f.eks i skolekorpset.
- Spille alene eller sammen med andre på konsert minst én gang pr. semester.

Forslag til lærebøker og undervisningsmaterieill:

Midt i blinken 1

Jeg er musikk 1

Starte på hornbok 2 (Reidun Gran)

Midt i Blinken 2

Utdelte ark.

Evt cd-bøker på «nivå 1 og 2», feks Very Easy Swing/Pop nr.1 og Disney-og /eller filmmusikk-bøker.

ØVRE MELLOMNIVÅ VALTHORN

1) Teknikk

- Fortsatt jobbing med pusteteknikk.
- Spille kromatisk skala over en, helst to, oktaver.
- Kunne spille skalaer i dur og moll med fire fortegn og tilhørende treklanger samt blues-skala i C.
- Spille med innlevelse og variasjon i forhold til sjanger.
- Spille med både enkel, og dobbeltunge.
- Kunne lese kompliserte notebilder med f.eks synkoper, 16-deler og trioler.
- Kjenne til kvintsirkelen.
- Kjenne begreper som ters, kvint og oktav.
- Transponere fra ess-horn.

2) Gehør og improvisasjon

- Spille enkle kanons på gehør.
- Kunne oppfatte ulik intonasjon og ha et bevisst forhold til dette.
- Spille rent sammen med piano.
- Lage duettstemme til en enkel melodi.

3) Samspill /konserter

- Ha forståelse for hvilken rolle en har i et ensemble. Innordne seg i forhold til melodi og komp. Lære om sterkt og svakt (balanse) i forhold til andre medmusikanter.
- Spille alene eller sammen med andre på konsert minst én gang per semester.

Forslag til lærebøker og undervisningsmaterieill:

Etudebok: Maxime Alphonse nr.1.

Diverse bøker med cd-akkompagnement.

Utdelte stykker for horn og piano i ulike sjangre

Horn Solos, book two, av Arthur Campbell

Le cor classique av Pascal Proust

Andromeda, Beethoven

Four peaceful pieces av Victor Brightmore

VIDEREKOMMENT NIVÅ VALTHORN

1) Teknikk

- Øke tekniske ferdigheter på instrumentet (skalaer i dur og moll, fingerteknikk, flexiøvelser m.m.).
- Ha en bevisst bruk av klang, og spille med en sentrert tone.
- Variert spillestil.
- Spille overbevisende og med trygghet.
- Framføre lengre stykker.
- Spille enkle stemmer notert i f-nøkkel.
- Kunne intervaller og kjenne igjen innenfor en oktav.

2) Gehør og improvisasjon

- Herme intervaller innenfor en oktav.
- Lage variasjoner over en melodi.
- Skrive duettstemme til en gitt melodi.
- Jobbe med form i fritonal improvisasjon og komposisjon og moderne notasjonsteknikker.

3) Samspill /konserter

- Spille i små og store ensembler. Kjenne igjen og beherske ulike roller i et ensemble.
- Kjenne til noe kjernestoff i ensemblelitteraturen.
- Spille solostykker med akkompagnement av f.eks piano.
- Spille alene eller sammen med andre på konsert minst en gang per semester.

Forslag til lærebøker og undervisningsmateriell:

Etudebok: Maxime Alphonse nr 1

Oskar Franz: Etudes and concert etudes

En sats fra en Mozartkonsert.

Stykker av Saint-Saens, Strauss, Damase, Grieg, Sigurd Berge.

Utfordrende stykker i ulike sjangre.

På dette nivået kan også lærer være behjelpelig med forberedelse mot prøvespill til feks. musikklinje på videregående skole, til Garden og evt til konservatorium og musikkhøgskole